

Ο ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ

ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ & ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΡΟΒΑΤΟΥ ΑΓΡΑΦΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Χρόνος 30ος • Αρ. φύλλου 130 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2011 • Γραφεία: Μακρυγιάννη 2 Σχηματάρι Βοιωτίας
Τ.Κ. 32009 • Τηλ: 6942201960, 22620 59854 • www.e-trovato.gr • e-mail: trovato1@yahoo.gr

*Το Δ.Σ. του Συλλόγου
και ο «ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ»
εύχονται σε όλους
τους Τροβατιανούς και Φίλους
καλές γιορτές, προσωπική
και οικογενειακή υγεία,
ευτυχισμένο το 2012*

ΚΟΠΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗΣ ΠΙΤΑΣ

Η κοπή της Πρωτοχρονιάτικης Πίτας για το έτος 2012, θα γίνει στις **22 Ιανουαρίου 2012** ημέρα **Κυριακή** και ώρα **11:30 π.μ.** στο μαγαζί του συγχωριανού μας **Καλογεράκη Χρήστου** στο **Ζαπάντι Αγρινίου**.

Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου προσκαλεί όλους τους Τροβατιανούς και φίλους να δώσουμε το παρόν και να ανταλλάξουμε ευχές για το νέο έτος.

Με τιμή
Το Δ. Σ.

ΜΙΚΡΕΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ή ΦΥΓΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΡΟΣ;

Αγαπητοί χωριανοί, φίλες και φίλοι.
Πράγματι βρισκόμαστε, ζούμε και κινούμαστε σ' ένα περιβάλλον αβέβαιης οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας. Το αναγνωρίζουμε, το βλέπουμε και το ζούμε όλοι μας.

Όμως σήμερα, ίσως περισσότερο από κάθε άλλη φορά θα πρέπει να φυγαδεύσουμε τις σκέψεις και τις πράξεις μας προς τα εμπρός και προπάντων να διατηρήσουμε την αισιοδοξία μας για κάτι καλύτερο, για μας, για τα παιδιά μας και για τον τόπο μας.

Στα προηγούμενα φύλλα της εφημερίδας μας «**Ο ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ**» αναφερθήκαμε στο «**Πιο Κρίσιμο Σταυροδρόμι**» της

στούν την κατασκευή έργων πολύ δύσκολη, **ΟΧΙ όμως αδύνατη**. Η ανεύρεση πόρων, ο σωστός προγραμματισμός και η συνεργασία όλων των φορέων (**Τοπικό Συμβούλιο, Πολιτιστικός Σύλλογος, Εκκλησιαστική Επιτροπή**) πάντα με την συνεργασία του Δήμου, πιστεύουμε ότι θα οδηγήσει τον πανέμορφο τόπο μας σε ένα άλλο επίπεδο ανάπτυξης. Η ανεύρεση πόρων **δεν γίνεται μέσα από αποφάσεις για χορηγίες σε διάφορους Συλλόγους**, με κάποια χρήματα και για μικροπολιτικούς σκοπούς, όπως γίνονταν τα τελευταία χρόνια.

Η ανεύρεση πόρων κατά την γνώμη μας, βρίσκεται και έρχεται **ΜΟΝΟ** από την

εξελικτικής και αναπτυξιακής πορείας του πανέμορφου και αγαπημένου μας χωριού.

Με την συνδρομή του περιεχομένου του άρθρου για τα πρακτικά της συνεδρίασης, του Τοπικού Συμβουλίου του χωριού μας, το Τοπικό συμβούλιο αποφάσισε ομόφωνα και κατέγραψε τις προτάσεις του για το τεχνικό πρόγραμμα του έτους 2011. Μετά από τόσο καιρό (περίπου 8 μήνες) τα ερωτήματα των χωριανών είναι πάρα πολλά, προς όλους. Τα στενά οικονομικά πλαίσια δράσεις, ίσως καθι-

εκμετάλλευση και αξιοποίηση της περιουσίας του πανέμορφου και παρθένου τόπου μας.

Τα Ανταμώματα και οι κάθε είδους εκδηλώσεις που γίνονται και διοργανώνονται με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Τροβάτου, προσελκύνουν πάρα πολλούς χωριανούς και επισκέπτες στον τόπο μας, αλλά **χωρίς τα στοιχειώδη πράγματα** και κάποιες απαραίτητες ανέσεις (**Δωμάτια διαμονής, ένα πιάτο νότιο φαγη-**

ΜΙΚΡΕΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ή ΦΥΓΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΡΟΣ;

Συνέχεια από την σελ. 1

τό από τα παραδοσιακά προϊόντα μας, πλαστό, λαχανόπιτα, θούτο-ρο, κλωτσούρι, κρέας, ψωμί ζεστό από τον χωριάτικο φούρνο με τα ξύλα απομακρύνουν τον επισκέπτη και τότε όλος αυτός ο κόπος πάει χαμένος. Η ανεύρεση πόρων έρχεται όταν ο επισκέπτης που περνάει από το χωριό μας δει κάτι που θα του κεντρίσει το ενδιαφέρον, **ένα κίосκι στην πλατεία με παραδοσιακά προϊόντα**, ένα μουσείο με διάφορα αντικείμενα από την καθημερινότητα της ζωής των Σαρακατσάνων, μια Σαρακατσάνικη καλύβα με όλο το νοικοκυριό, την γάστρα και τα κακάβια, κάποιο αξιοθέατο, **Ένα σημείο αναφοράς όπως λέγεται σήμερα.**

Το μόνο που βλέπει σήμερα κάποιος που περνάει από το χωριό μας είναι η σημερινή εικόνα από τις τουαλέτες στην πλατεία των Αγ. Θεοδώρων που τοποθέτησε ο δήμος Αγράφων και έχουν γίνει **μεγάλη εστία μόλυνσης για όλους μας.**

Που είναι η ευαισθησία του δήμου, όπου έχει τονιστεί πάρα πολλές φορές ενώπιον των χωριανών; Ακόμη και η απόφαση του Τοπικού Συμβουλίου για επισκευή στις τουαλέτες του **Αγ. Δημητρίου** στον **Κάτω Μαχαλά** πήγε στο κενό χωρίς καν κάτι να ξεκινήσει. Σήμερα χάρη στην πρωτοβουλία της **Εκκλησιαστικής επιτροπής** και στην συνδρομή όλων των χωριανών έγιναν καινούριες και σύγχρονες.

Προτάσεις υπάρχουν πολλές που επανειλημμένα έχουμε καταθέσει- μέσω τις εφημερίδας μας - και συζητήσει με πολλούς χωριανούς.

Επανειλημμένα έχουμε αναφερθεί στην **αποθήκη** που βρίσκεται στο κάτω μέρος της πλατείας των **Αγ. Θεοδώρων**, η οποία κυριολεκτικά σαπίζει και μπορεί να αξιοποιηθεί στο μέγιστο βαθμό π.χ. με τη δημιουργία **«Μουσείου Τροβατιανής-Αγραφιώτικης Λαϊκής Τέχνης»** κ.α.

Ας μας απαντήσει κάποιος:» Σε τι εξυπηρετεί σήμερα η ύπαρξή της;»

Ακόμη και το σχολείο στον Μεσιακό Μαχαλά ερήμωσε και χρησιμοποιείται μόνο όταν γίνονται εκλογές!

Γιατί αυτή η οκνηρία; Ας μας απαντήσει επιτέλους κάποιος!!!

Ήρθε πιστεύουμε η ώρα της αρμονικής συνύπαρξης Πολιτικής και Πολιτισμού.

Στις μέρες μας, ολοένα και περισσότερο, διαπιστώνουμε ότι οι σηματοδοτήσεις των λέξεων και των όρων, μας οδηγούν σε απόλυτες συγχύσεις εννοιών και πρακτικών.

Εν πάση περιπτώσει, πιστεύουμε, ότι σήμερα είναι λάθος με την λέξη **«πολιτισμό»** να εννοούμε μόνο τις «πνευματικές» και «καλ-

λιτεχνικές» πρακτικές, πρακτικές ξεκομμένες από την καθημερινή ζωή και από τους συλλογικούς στόχους των «κοινωνιών». Η δε παλαιά «πολιτική» έχει εκπέσει σε μια απλή διαχειριστική, κυρίως λογιστική διαχειριστική, των «κοινωνιών» που δεν ενδιαφέρεται παρά «δικήν πολυτέλεια».

Ο «πολιτισμός» με άλλα λόγια, δεν είναι η ζωγραφική, η αρχιτεκτονική, το θέατρο και η μουσική, ή ό,τι άλλο «καλλιτεχνικό». Αυτά δεν αποτελούν παρά εκδηλώσεις του.

Πολιτισμός είναι ο τρόπος με τον οποίον υπάρχουν και θεωρούν πως υπάρχουν οι «κοινωνίες», είναι το υπαρξιακό πεδίο αναφοράς τους, είναι οι συλλογικοί και οι ατομικοί στόχοι και οι προτεραιότητες της καθημερινής ζωής.

Η ιστορία αποδεικνύει ότι η ιστορία των κοινωνιών, των συγκρούσεων και των κάθε είδους εξελίξεων ταυτίζεται με την ιστορία των Πολιτισμών. Μόνο με έναν άλλο Πολιτισμό, θα λυνόταν το δημοσιονομικό πρόβλημα: ο Γκάντι είχε πει: **«αν ζήσετε απλά, άλλοι απλά θα ζήσουν».**

Ζούμε και κινούμαστε μέσα σε μια κοινωνία όπου ο ρόλος του κάθε μέλους είναι συγκεκριμένος και οριοθετημένος από κανόνες και αρχές. Ο καθένας μας θα πρέπει να διεκδικεί στόχους. Δεν πρέπει να μας καταβάλει η κοινωνική οκνηρία. Η εργασία από μόνη της, μέσα σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, δεν είναι ικανή να δώσει λύση. **Οι λύσεις θα έρθουν μέσα από την συνεργασία, το περιεχόμενο και την επιλογή.**

Όλοι μας, από όποιο μετερίζι και εάν είμαστε, συμμετέχουμε στις ίδιες αγωνίες και προσπαθούμε να

βρούμε λύσεις στα ίδια προβλήματα που ταλανίζουν τον τόπο μας.

Χρέος μας είναι να βλέπουμε το πρόβλημα και όχι να βλέπει το πρόβλημα εμάς.

Εάν υπάρχει συνεργασία ατόμων και ομάδων, δίνοντας περιεχόμενο στις λύσεις, τότε η επιλογή μας, θα δώσει λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τόπος μας.

Αυτές τις Άγιες ημέρες, το πνεύμα των Χριστουγέννων ως γίνει οδηγός στον δύσκολο δρόμο της επίτευξης των μικρών και μεγάλων στόχων, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο.

Η Σαρακατσάνικη φυλή έχει δείξει και αποδείξει στο πέρασμα των χρόνων ότι και περήφανη είναι και με την σωστή τοποθέτηση των πραγμάτων ξεπερνάει όλες τις δυσκολίες που βρίσκονται μπροστά.

Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου εύχεται σε όλους τους Τροβατιανούς να περάσουν καλές γιορτές με υγεία και αισιοδοξία για το μέλλον.

Παραλία Αστακού
Τηλ: 26460 41095
6936 768219

ostria
CAFE

FIAT
Potenza
servizio

ΚΑΘΕΤΗ ΕΞΕΙΛΕΓΜΕΝΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Υγραριοκίνηση με 4 άτοκες δόσεις

SERVICE
ΤΩΡΑ SERVICE ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΦΟΚΙΝΗΤΑ
ΦΑΝΟΠΟΙΕΙΟ - ΒΑΦΕΙΟ - ΤΟΠΙΚΗ ΒΑΦΗ
ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΚΙΝΗΤΗΡΩΝ - TURBO
ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ (ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ)
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ
ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΜΠΕΚ
ΓΝΗΣΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ
ΑΝΑΡΤΗΣΕΙΣ
ΣΥΜΦΕΡΟΥΣΣΕ ΤΙΜΕΣ ΣΕ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ & ΕΡΓΑΣΙΑ

Χωρίς κόπια επιβάρυνση
Γιατί για εσένα σου κατακίτησαν σάς

ΔΗΜ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΣ

Για πληροφορίες καλέστε μας
210 56 111 78 - 210 56 111 97
ΓΡ. ΛΑΜΠΡΑΚΗ 24 - ΝΙΚΑΙΑ

Ο ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ
Ιδιοκτησία: Πολιτιστικός & Εξωραϊστικός Σύλλογος Τροβάτου Αγράφων Ευρυτανίας.
Α.Φ.Μ.: 099063177
Δ.Ο.Υ.: Ν. Φιλαδέλφειας
Εκδότης - Διευθυντής Κουτσοσήμπος Παναγιώτης
Μακρυγιάννη 2 Σχηματάρι Βοιωτίας
Τ.Κ. 32009
Επιμέλεια ύλης: Το Δ.Σ. του Συλλόγου
Επιταγές - Συνδρομές: Γιώργος Αβράμπος ταμίας του Συλλόγου

Χατζηδούρου Τέρμα
Θήβα Τ. Κ. 32200
Τηλ.: 22620-24201
Κιν. 6976760055
e-mail: trobato2@otenet.gr

Ετήσιες συνδρομές
Εσωτερικού 10€
Εξωτερικού 20€
Λογαριασμός Συλλόγου Eurobank:
0026-0146-73-0101584374

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Εκδόσεις - Γραφικές τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον
Τηλ-Fax: 210 - 2619003
e-mail: karpouzi@otenet.gr

...για τον καφέ & το ποτό του μπαμπα & της μαμάς για το πάρτι γενεθλίων & την ονομαστική γιορτή του παιδιού

Παιζώτοπος

Παναγιώτης Καραγεώργος
τηλ. 6977 207083 - Α. Δημοκρατίας 17 (δίπλα στο Γυμνάσιο) Αλιάρτος

ΚΟΚΚΑΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΕΜΠΟΡΙΑ
• ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ
• ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ

ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ - ΖΥΓΟΣΤΑΘΜΙΣΗ
ΕΞΑΤΜΙΣΕΙΣ - ΚΑΤΑΛΥΤΕΣ

ΟΙΝΟΝ ΣΧΗΜΑΤΑΡΙΟΥ
ΤΗΛ.: 22620 57970 - ΚΙΝ.: 6944 151542

Εργαστήριο Ώροσκοπίας
ΠΑΝΟΥΣΗΣ
Χειροποίητα Κοσμήματα

ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΥΛΙΑΣ ΤΗΛ/ΦΑΧ: 22210 33044, 31011
ΣΧΗΜΑΤΑΡΙ: ΚΟΥΚΟΥΛΕΖΑ 137 - ΤΗΛ.: 22620 59360

ΓΙΟΥΛΑΣ

ΕΣΠΕΡΟΥΧΑ
• Γυναικεία • Ανδρικά • Παιδικά

ΣΤΥΡΙΔΟΥΛΑ ΜΟΥΡΚΟΒΙΤΗ
Σχηματάρι - Τηλ.: 22620 58873

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ..... ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ.....

(Γράφει ο Τσεργγογιάννης Θεόδωρος Συν/χος Δάσκαλος)

Πλησιάζουν οι γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Τέτοιες ημέρες ο νους μου, γυρίζει στα περασμένα χρόνια. Τότε όπου τα Χριστούγεννα και η Πρωτοχρονιά, ήταν μια **μεγάλη προσδοκία**. Τότε όπου τα κάλαντα, ήταν η **προσμονή και η χαρά των παιδιών**, γιατί θα φορούσαν κάτι καινούργιο και ίσως χαϊρόταν κάποιο χριστουγεννιάτικο δώρο. Να χαρούν κάποια καλούδια..... κανένα πορτοκάλι, σταφίδες, ξηρά σύκα, καραμέλες..... Καλούδια ασήμαντα για σήμερα στον καταναλωτικό μας, ευδαιμονισμό. Τότε που δεν υπήρχαν τα σημερινά μελομακάρονα, ή πρόβλημα αν η γαλοπούλα γινόταν γεμιστή με κάστανα, έφτανε το χοιρινό κρέας και τα λουκάνικα που ψήνονταν στα τζάκια των σπιτιών, και η μπουριά θύμιζε Χριστουγεννιάτικες ημέρες. Έφτανε να είχε το σπίτι ψωμί. Τότε που ήταν φτωχικά τα πράγματα, **τα ζέσταινε όμως η αγάπη**. Όλα τα σπίτια γεμάτα. Οι δουλειές των γυναικών ατελείωτες. Να αβεστώσουν, να πλύνουν, να καθαρίσουν και πάνω από όλα να φροντίσουν για το χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Δεν ξεχνούσαν να φτιάξουν το «ΠΕΤΡΑΤΟ» γλυκό απαραίτητο και αγαπητό από όλους.

Όλο το χωριό σε κίνηση. Ο **παπά Πέτρος** θα χτυπούσε την καμπάνα μια ώρα νύχτα (ξημερώνοντας) για να αρχίσει τον όρθρο. Η Εκκλησία γεμάτη. Ατμόσφαιρα κατάνυξης και προσευχής. Τα παιδιά φέρνανε γύρο στο χωριό. Τα κάλαντα έδιναν ξεχωριστό τόνο στην ατμόσφαιρα του χωριού, που όσο μπορούσε να φαίνεται γιορτινή, με τα αυτοσχέδια στολιδιά, που στόλιζαν τα παράθυρα κάποιων σπιτιών. **Άγιες ημέρες. Άγιες νύχτες! Άγιες μνήμες! Άγιες θύμισες!** Κρεμασμένες στην ψυχής το εικονοστάσι, άφθαρτες, **δεν πα-**

λιώνουν, δεν ξεθωριάζουν. Αναμνήσεις που σε γαληνεύουν. Αναμνήσεις που γλυκαίνουν τη ζωή. Υπήρχαν και άνθρωποι..... ιδιότροποι. Δεν άνοιγαν την πόρτα στα παιδιά για να πούνε τα κάλαντα. Τότε τα παιδιά τους τραγουδούσαν..... **«Βγειτε φίδια και γκοστερίσιες να φάτε τον..... νοικοκύρη. Ξύδι στο θάveni (θαρέλι) του .... πορδή .... Στο κολοκύθι του».** Δηλαδή καταριότανε το κρασί του να γίνει ξύδι και τα κολοκύθια του...που το χειμώνα προοριζόταν για πίτες με φύλλα με τυρί ή ζάχαρη να σαπίσουν... Οι άνδρες στο μαγαζί ή στα σπίτια ...έπαιζαν χαρτιά το λεγόμενο 31 αντί για μάρκες χρησιμοποιούσαν φασόλια μεγάλα (γίγαντες). Όταν ξημέρωνε βγαίνανε κυνήγι. Έπρεπε να ματώσουν δηλαδή κάτι να χτυπήσουν ...για να πάει καλά η χρονιά. Έτσι με αυτόν τον τρόπο συμπεριφοράς, οι άνθρωποι τότε, μέσα από το συναίσθημά τους, με τη φωνή της καρδιάς, υποδέχονταν πράγματι, την λαμπρή ανταύγεια του **Θεού βρέφους**, που ξεχείλιζε από το σπήλαιο της Βηθλεέμ στην ψυχή τους.

Τα «**σύμπαντα σήμερα Χαράς πληρούνται.....**». Αντίθετα με την σημερινή πραγματικότητα όπου από τις αρχές του μήνα Δεκεμβρίου αρχίζουν οι Δημοτικοί στολισμοί με τα θεόρατα δένδρα, με τις χιλιάδες λαμπιόνια, με τις διμοιρίες των απομυθοποιημένων ... Άγιων Βασιλήδων, τα βεγγαλικά, τις μουσικές και τις φτινιάρες ...φάντες στις πλατείες και τα πεζοδρόμια των πόλεων... η απληστία του ματιού για το θέαμα !!

Καλά Χριστούγεννα με αναμμένο τζάκι στις καρδιές μας. Καλή χρονιά με το «**ΝΟΣΤΑΛΓΟ**» να συνεχίζει έτσι δυναμικά, δημιουργικά και αγωνιστικά την έκδοσή του.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Θα θέλαμε να αναφερθούμε και να **επισημά-
νουμε πάλι** το εξής πρόβλημα.

Στον **Κάτω Μαχαλά** εδώ και αρκετά χρόνια υπάρχει στη μέση του δρόμου μια κολόνα της Δ.Ε.Η. με αποτέλεσμα να βρίσκουν **εμπόδιο** κατά την διέλευσή τους όλα τα μεγάλα και μικρά αυτοκίνητα κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Μάθαμε ότι πριν αρκετά χρόνια έγιναν κάποιες ενέργειες για να μεταφερθεί η κολόνα από τη Δ.Ε.Η. αλλά δεν προχώρησε το ζήτημα της μεταφοράς για το ποσό **των 1800 ευρώ** το οποίο έπρεπε να καταβάλει ο Δήμος στη Δ.Ε.Η. ώστε να ολοκληρωθεί η μεταφορά. Ελπίζουμε και θέλουμε σαν Τροβατιανοί το **Τοπικό συμβούλιο** να λάβει σοβαρά υπόψιν το πρόβλημα αυτό και σε συνεργασία με τον Δήμαρχο Αγράφων να το λύσουν.

**ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΠΛΩΝ**

**ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΚΟΥΚΟΥΡΑΒΑΣ**

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑΣ - ΤΗΛ.: 26410 62465
ΚΙΝ.: 6976 603200 - ΤΗΛ. ΟΙΚ.: 26410 63352

ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΧΡΩΜΑΤΑ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

**ΑΣΤΑΚΟΣ
Γ. ΜΑΡΓΩΝΗΣ**

Τηλ.: 26460 41862, Κιν.: 6977 419074

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΣ Γ. ΣΤΑΥΡΟΣ
Λογιστικά - Φοροτεχνικά
Μέλος Ο.Ε.Ε. - Α΄ Τάξης

Σχηματάρι Θηβών Βοιωτίας - Τηλ.: 22620 59005 - Κιν.: 6977 095780

Κάλλης Παναγιώτης

- Service
- Εγκαταστάσεις
- Ψυγεία
- Κλιματισμός

Κουκούλεζα 42
Σχηματάρι Τ.Κ.: 32009

6932 430003
22620 59244

**planet
FOOD & COFFEE**

ΗΡΘΕ ΓΙΑ ΝΑ ΤΡΕΛΑΝΕΙ ΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ ΜΕ ΓΕΥΣΕΙΣ!

Ο πλανήτης των γεύσεων σας περιμένει για να σας εντυπωσιάσει με τις εκπληκτικές γεύσεις του. Παλιές και διαφορετικές γεύσεις σε προϊόντα ζυμής, πίττα, κρέπα, γλυκό, σαλάτες, κούρα βανίλιες, club σάντουιτς, μπαγκέτες αλλή και κοφές και σοφηματα.

ΚΟΚΚΑΛΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΔΙΟΔΙΑ ΣΧΗΜΑΤΑΡΙΟΥ, (έξοδος από Σχηματάρι, στο ρεύμα από Αθήνα προς Λαμία)
ΤΗΛ. 22620 58959, email: Planet_Food_Coffee@yahoo.gr

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΤΡΟΒΑΤΟΥ (Φυσικό κάλλος, Παράδοση και Ιστορία)

Του Παναγιώτη Β. Σαλαγιάννη

- Το Αγνάντι του Καραϊσκάκη.
- Το Πανόραμα της περιοχής.
- Το Μπαλκόνι του Τροβάτου.

Αναμφισβήτητη, η πλατεία των Αγίων Θεοδώρων Τροβάτου, θεωρείται η ομορφότερη των Αγράφων και μια από τις ομορφότερες της χώρας μας. Όσο και αν προσπαθήσει κανείς, είναι δύσκολο να περιγράψει την ομορφιά της. Η φύση συνδύασε στην πλατεία αυτή την αισθητική με την άνεση χώρου, τη χάρη με την απλότητα, τη φαντασία με την πραγματικότητα. Η θέα από την πλατεία των Αγίων Θεοδώρων αφοπλίζει, σαγηνεύει και καθλώνει. Η πλατεία προβάλλει σαν ο βιγλάτορας της περιοχής. Από φυσική της κατασκευή αποτελεί τον πιο κατάλληλο χώρο για επισκόπηση των όμορφων τοπίων της περιοχής. **Είναι το Αγνάντι, το Πανόραμα της περιοχής, το Μπαλκόνι του Τροβάτου.** Από εκεί το βλέμμα ξεχύνεται αχαλίνωτο, για να απολαύσει όλες τις φυσικές ομορφιές και να χαρεί την εδαφική ποικιλία της περιοχής, με την πολύμορφη αρμονία της. **Ο Άγιος Αθανάσιος, τα Καθάκια, η Χιώνω, ο Κάτω Μαχαλάς,** ο Μεσαίος Μαχαλάς, καθώς και στο βάθος τα **Μεγάλα Βραγγιανά** και τα βουνά που τα περιβάλλουν, φαίνονται από την πλατεία αυτή σαν να βρίσκονται υποταγμένα στο επιβλητικό της μεγαλείο. Στο χώρο αυτό **ρεμβάζεις, ονειροπολείς και απογειώνεσαι.** Από την πλατεία των Αγίων Θεοδώρων, όπου κι αν στρέψεις το βλέμμα σου, νιώθεις πως βρίσκεσαι στο κέντρο της ομορφιάς και πως ζεις ένα «εν εγρηγόρει» όνειρο. Τα γύρω βουνά προβάλλουν όμορφα, επιβλητικά, μεγαλόπρεπα αλλά και οικεία. Μόνο από την πλατεία αυτή διαπιστώνεις πόσο στοργικά τα γύρω βουνά κρατούν στην αγκαλιά τους το όμορφο Τροβάτο. Και όταν βρίσκεσαι στην πλατεία αυτή καταλαβαίνεις πόσο δύσκολο είναι να εκφράσεις με λόγια την

εξάισια ομορφιά του τοπίου.

Αυτό το χάσμα οφθαλμών τραβάει τους χωριανούς σαν μαγνήτης σ' αυτή την πανέμορφη πλατεία. Τα πανύψηλα, πλατύφυλλα και αιωνόβια πλατάνια στολίζουν την πλατεία και χαρίζουν δροσιά και ίσκιο στους χωριανούς κατά την καλοκαιρινή περίοδο. **Κόσμημα της πλατείας και ο απλός και απείριστος ναός των Αγίων Θεοδώρων (Τήρωνος και Στρατηλάτη),** που -πέρα από την ευλάβεια- προσθέτει μια ακόμη όμορφη πινελιά στο χώρο. Στην πλατεία υπάρχουν και δύο τεχνητές βρύσες -η μια δυτικά και η άλλη βορειοανατολικά του Ναού- που εξασφαλίζουν στους χωριανούς υπέροχο νερό, που έρχεται από τα **Χαλκερά.**

Ο χώρος της πανέμορφης αυτής πλατείας είναι ο τόπος συνάντησης και επικοινωνίας των χωριανών. Εκεί αναλύουν την πολιτική και κοινωνική κατάσταση, συζητούν τα προβλήματα του χωριού τους, αλληλοπειράζονται, συγκρούονται και φιλιώνουν. **Η πλατεία των Αγίων Θεοδώρων είναι θα λέγαμε ο χώρος κοινωνικότητας και ψυχαγωγίας των Τροβατιανών. Εκεί χτυπάει ο σφυγμός τους.**

Οι Τροβατιανοί, μάλιστα, επειδή πολύ αρέσκονται να κάθονται στην πλατεία των Αγίων Θεοδώρων, να ρεμβάζουν απολαμβάνοντας τα όμορφα τοπία και να μην «ξεκολλούν» απ' αυτή, παραμελώντας ή και αναβάλλοντας πολλές φορές και τις εργασίες τους, την ονόμασαν σκωπτικά και «**Τεμπελόραχη**».

Η πλατεία αυτή έχει και την ιστορία της. Εκεί οι χωριανοί μας, κάτω από τα πλατάνια, από τα πολύ παλιά χρόνια έκαναν συνελεύσεις, θυμίζοντας την ομηρική εποχή, και λάβαιναν διάφορες αποφάσεις για το χωριό μας και την περιοχή μας. Αυτό συνεχίστηκε και στους δύσκολους καιρούς, τότε που το έθνος μας βρισκόταν κάτω από τον τουρκικό ζυγό. Το **Τροβάτο,** βέβαια, όπως και τα άλλα χωριά των Αγράφων, έμειναν έξω από την τουρκική κατοχή, αλλά οι Τροβατιανοί ουδέποτε συμβιβάστηκαν με την ιδέα της υποδούλωσης της χώρας τους και γι' αυτό έτρεφαν φοβερό μίσος εναντίον των Τούρκων. Περήφανοι και ανυπότακτοι οι Τροβατιανοί, τον καιρό της Τουρκοκρατίας σκότωσαν,

όπως το θέλει η παράδοση, τον πρώτο Τούρκο που τόλμησε να πατήσει το πόδι του στο χωριό, αναζητώντας το χαμένο αλόγο του και απειλώντας τους ότι θα κάνει μεγάλο κακό σ' όλο το χωριό, αν δεν ικανοποιηθεί το αίτημά του. Είχε έρθει από το

Πετρίλο στο Τροβάτο, γιατί πίστευε πως κάποιος Τροβατιανός είχε κλέψει το αλόγο του. Όμως η συμπεριφορά του ήταν ανεπίτρεπτη και οι απειλές του προκλητικές, γι' αυτό και οι Τροβατιανοί τον σκότωσαν. Τον έθαψαν εκεί στο βορειοδυτικό μέρος της πλατείας, τριάντα περίπου μέτρα από το σημερινό πλατάνο που βρίσκεται πίσω από το ιερό των Αγίων Θεοδώρων, και έβαλαν μια πέτρα στο μέρος εκείνο, για να τη βλέπουν και οι νεότεροι και να ξέρουν ότι ως Τροβατιανοί δεν πρέπει να ανέχονται απειλές από τους Τούρκους και ότι παρόμοια συμπεριφορά αξίζει σε όσους δε σέβονται τη φιλόξενη διάθεσή τους. Η πέτρα αυτή, που εξείχε ελάχιστα από το έδαφος, βρισκόταν εκεί ως πριν λίγα χρόνια και ήταν ο αδιάψευστος μάρτυρας του γεγονότος αυτού. **Το σημείο αυτό της πλατείας οι Τροβατιανοί το ονόμαζαν «το μνήμα του Τούρκου».** Διατηρώ μάλιστα στη μνήμη μου, ως παιδική ανάμνηση, πως κάθε φορά που περνούσα από εκεί με τον πατέρα μου, για να πάμε στο μοναστήρι της Παναγίας, μου έδειχνε την πέτρα και μου υπενθύμιζε την παράδοση. Τώρα με τη διαμόρφωση της πλατείας δε φαίνεται πια.

Για το ωραίο αυτό μέρος, που αποτελεί σήμερα την πλατεία των Αγίων Θεοδώρων, υπάρχει και μια άλλη παράδοση. Λέγεται πως ο **Καραϊσκάκης,** όταν ήταν **αρματολός των Αγράφων,** επισκεπτόταν συχνά τη μονή της **Κοίμησης της Θεοτόκου Τροβάτου.** Κάθε φορά όμως που περνούσε από το Τροβάτο, σταματούσε στη βορειοανατολική άκρη του μέρους που σήμερα είναι η πλατεία και αγνάντευε από εκεί όλα τα μέρη που περιβάλλουν το χωριό μας. Τόσο πολύ του άρεσε το μέρος αυτό που σχε-

Συνέχεια στη σελ. 5

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

ΝΤΑΛΛΗΣ Λ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τηλέφωνο:.....6977572879
Τροβάτο Αγράφων

DJ ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΑΡΓΩΝΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΓΑΜΟΙ ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΕΙΣ κ.λ.π.

ΚΙΝ. 6974 612234

ΣΑΛΤΗΣ Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κτισίματα - Σοβατίσματα

Τοποθέτηση πλακιδίων

ΣΧΗΜΑΤΑΡΙ - ΤΡΟΒΑΤΟ

• Τηλ: 6972229648

ΜΑΡΓΩΝΗΣ Ν. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ Π.Α.Σ.Π.Ε

ΑΡΙΘ. ΑΔΕΙΑΣ 26248 Α' ΤΑΞΗΣ

ΑΣΤΑΚΟΣ - ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ Τηλ.: 2646041644 ΓΡΑΦΕΙΟ
Κιν.: 697 2819357 Τηλ.: 2646042359 ΣΠΠΤ

ΜΑΡΓΩΝΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΟΙΚΙΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΩΝ & ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

ΘΕΜΕΛΙΑΚΕΣ ΓΕΙΩΣΕΙΣ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ Α.Π.Ε. (Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας)

ΚΙΝ.: 6945 796 122

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΤ. ΧΑΡΙΑΤΗΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ

ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ROSS U.S.A.

ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ SLIPPERY ROCK U.S.A.

ΠΛ. ΜΑΧΗΣ ΑΝΑΛΑΤΟΥ 1 (3ος όροφος) - Ν. ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΛ.: 210 90 28 919 ΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΚΙΝ.: 6972 139 586

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΤΡΟΒΑΤΟΥ (Φυσικό κάλλος, Παράδοση και Ιστορία)

Συνέχεια από τη σελ. 4

δόν το είχε καθιερώσει ως το «**Αγνάντι**» του.

Με την είσοδο όμως των Γερμανών και των Ιταλών στην Ελλάδα, τον Απρίλιο του 1941, οι περισσότεροι Διευθυντές φυλακών άφησαν ελεύθερους τους κρατούμενους, για να μην πέσουν στα χέρια των Γερμανών και Ιταλών.

Και, φυσικά, ούτε λόγος για «**αποφυλακιστήρια**», αφού το κράτος είχε καταρρεύσει.

Ο Κίτσιος Κορόζης, μετά από λίγο καιρό ανέβηκε στο Τροβάτο παρά με τον πιστό φίλο του **Μάκια Βλαχομήτρο**, από τη Μαχαλά Ξηρομέρου, με τον οποίο ήταν συγκρατούμενοι στις φυλακές Αργοστολίου Κεφαλονιάς. Ο Βλαχομήτρος εξέτιε και αυτός ποινή 12,5 ετών για φόνο.

Ένα πρωινό πήγαν να πιουν καφέ στο καφενείο του **Σεραφείμ Καλογερομήτρου**.

Εκεί –μετά από καταγγελία κάποιου τροβατιανού που δεν χώνευε τον **Κίτσιο Κορόζη**- παρουσιάστηκε ο αστυνόμος **Μητσάκης**, συνοδευόμενος από ένα χωροφύλακα, και ζητούσε επιμόνως από τον Κορόζη να του δείξει το αποφυλακιστήριό του. Ο Κορόζης μάταια προσπαθούσε να τον πείσει ότι σε κανέναν από τους αποφυλακισθέντες δεν είχε δοθεί αποφυλακιστήριο.

Τότε ο αστυνόμος, έχοντας υπερβολική αυτοπεποίθηση στον εαυτό

του, έκανε πολύ γρήγορα μια κυκλοτερή κίνηση και προσπάθησε να τον ακινητοποιήσει, πιάνοντάς τον από πίσω και μη αφήνοντας δυνατότητα στον Κορόζη να κινεί ελεύθερα τα χέρια του. Την ίδια στιγμή πετάχτηκε ο **Μάκις Βλαχομήτρος**, έπιασε τη γωνία του καφενείου και κρατώντας το πιστόλι στα χέρια του πρόσταξε το χωροφύλακα να απομακρυνθεί, γιατί αλλιώς θα τον σκοτώσει.

Ο χωροφύλακας φοβισμένος απομακρύνθηκε αρκετά.

Ο **αστυνόμος Μητσάκης** κρατώντας τον Κορόζη, όσο πιο πολύ σφιχτά μπορούσε από τις πλάτες, του είπε: «**Κορόζη, είσαι παρανόμως έξω. Είσαι τιμωρημένος για φόνους. Σε συλλαμβάνω και θα σε οδηγήσω στο κρατητήριο**». Ο Κορόζης τον παρακάλεσε να τον αφήσει, γιατί νόμιμα βρίσκεται έξω, αλλά, όταν ο αστυνόμος του είπε: «**Εμένα με λένε Μητσάκη και τα νταηλίκια σου δεν περνούν σε μένα**», τότε, έχασε την υπομονή του και, με όσο περιθώριο κινήσεων είχε το δεξί του χέρι, βγάζει το πιστόλι από τη μέση του και πυροβόλησε τον αστυνόμο αρχικά στο πόδι. Ο αστυνόμος αιφνιδιάστηκε και μόλις χαλάρωσαν τα χέρια του, ο Κορόζης, σβέλτος όπως ήταν, γύρισε και, λέγοντάς του: «**Και εμένα με λένε Κορόζη**», τον εκτέλεσε.

Ο χωροφύλακας εξαφανίστηκε τρέχοντας και ο Χρήστος Κορόζης με

χού Τροβατιανών στις αρχές Αυγούστου κάθε χρόνο. Σήμερα, επίσης, στο Νότιο και Νοτιοανατολικό μέρος της πλατείας, υπάρχουν δύο καφενεία, που είναι συνάμα και Ψητοπωλεία, αλλά και παντοπωλεία. Το ένα ανήκει στη Φωτεινή Καλογερογιάννη και το άλλο στο Χρήστο Καλογερογιάννη, οι οποίοι με τη χαρούμενη και φιλόξενη διάθεσή τους υποδέχονται και εξυπηρετούν τόσο τους Τροβατιανούς, όσο και τους επισκέπτες του Τροβάτου.

(Μέρος του κειμένου συμπεριλαμβάνεται στο βιβλίο του Παναγιώτη Β. Σαλαγιάννη, Το Τροβάτο Αγράφων, το οποίο διακινεί ο Πολιτιστικός και Εξωραϊστικός Σύλλογος Τροβάτου, τηλ. 2262059854 / Κιν: 6942-201960).

το Μάκια Βλαχομήτρο απομακρύνθηκαν φεύγοντας από το βόρειο μέρος του Απάνω Μαχαλά.

Οι παλιοί Τροβατιανοί, που αφηγούνται με παραλλαγές την ιστορία Κορόζη – Μητσάκη, στην πλειονότητά τους τάσσονται με το μέρος του Κορόζη, γιατί θεώρησαν την ενέργεια του Μητσάκη άκαιρη, προκλητική και εντελώς παράλογη.

Στην πλατεία των Αγίων Θεοδώρων έγιναν κατά καιρούς διάφορες παρεμβάσεις. **Στις μέρες μας ο Πολιτιστικός και Εξωραϊστικός Σύλλογος Τροβάτου ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για τον περαιτέρω καλλωπισμό και τη λειτουργικότητά της.** Στην πλατεία αυτή γίνονται οι διάφορες εκδηλώσεις των Τροβατιανών, το πανηγύρι στην εορτή των Αγίων Θεοδώρων (8 Ιουνίου), τα διάφορα συνέδρια, καθώς και το Αντάμωμα των Απαντα-

ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ
ΠΟΡΤΕΣ - ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ

ΚΟΥΤΣΟΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΙΩΑΝΝΗΣ

Κλεφτών & Αρματολών 2
ΠΥΡΙ ΘΗΒΩΝ
ΤΗΛ: 22620.29201 ΚΙΝ: 6932.222.577

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΑΒΡΑΜΠΟΣ**

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ
ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ
ΜΠΕΤΑ - ΚΤΙΣΜΑΤΑ
ΘΗΒΑ

Τηλ: 22620 25903
Κιν: 6976766868

ΔΙΑΤΥΠΩ ΚΑΤΑΓΕΤΗΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΞΕΛΕΚΤΩΝ

ΣΕΗΟΣ **EURONICS**

ΑΦΟΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΜΑΡΓΩΝΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.
Στρ. Σαρόφης, Αλιάρτος
Τηλ.: 22680 23667 - Fax: 22680 24020

ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ
VIDEO - DVD
ΒΙΝΤΕΟΚΑΜΕΡΕΣ
ΣΤΕΡΕΟΦΩΝΙΚΑ - COMPUTERS
ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ - ΜΙΚΡΟΣΥΣΚΕΥΕΣ
ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ

Γεώργιος & Λεωνίδα Κόκκαλης Ο.Ε.

Εμπόριο ελαστικών - ζαντών - service - Ελαστικά όλων των τύπων

**Μεταφερθήκαμε
στο νέο ιδιόκτητο
χώρο μας στα
Διόδια Σχηματαρίου**

Διόδια Σχηματαρίου - Τηλ. 22620 59609, 6972322625, 6977282704

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για την πορεία των έργων στους ναούς **Άγιο Δημήτριο** και **Άγιο Θεόδωρο**.

Στον Άγιο Δημήτριο τοποθετήθηκε η κυρία είσοδος του ναού. Με γοργούς ρυθμούς προχωρά η πλακόστρωση του δαπέδου στο πίσω μέρος της εκκλησίας καθώς και ο καλλωπισμός της εξωτερικής πλευράς της εισόδου με την πρόσβαση στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας.

Επίσης ολοκληρώνονται και οι εργασίες στις καινούριες τουαλέτες με την τοποθέτηση της πόρτας, των παραθύρων και με την τοποθέτηση των πλακιδίων δαπέδου και τοίχου. Ελπίζουμε την άνοιξη να είναι έτοιμες για χρήση.

Εδώ και αρκετό διάστημα έχουν ξεκινήσει εργασίες για την αγιογράφηση του ναού των Αγ. Θε-

οδώρων.

Είναι μια **μεγάλη προσπάθεια** που γίνεται από όλους τους χωριανούς μας.

Οι τρεις πρώτες αγιογραφίες είναι δωρεά της **Πατρούλας Παπαδημητρίου**, που ήταν και το ξεκίνημα για το τεράστιο αυτό έργο. Μέχρι σήμερα έχουν γίνει πάνω από **20 αγιογραφίες**.

Όσοι χωριανοί επιθυμούν να κάνουν προσφορά, δωρεά για τους ναούς του Αγ. Δημητρίου και των Αγ. Θεοδώρων, παρακαλούμε πολύ να επικοινωνήσουν με την Εκκλησιαστική Επιτροπή και με την Τσιτσικιά Αλεξάνδρα στο τηλέφωνο

6976321128. Οι ενδεικτικές τιμές για τις αγιογραφίες είναι 200 ευρώ περίπου για την ολόκληρη και 100 ευρώ περίπου για την μισή. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με τον αγιογράφο **Βαγενά Λάμπρο** στο τηλ. **6977609479**. Όσοι χωριανοί επιθυμούν να δημοσιευτεί στην εφημερίδα το όνομά τους για τις δωρεές να επικοινωνήσουν με την Εκκλησιαστική Επιτροπή.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε μέσα από την καρδιά μας, τους **Αφούς Λειβιδιώτη Ο.Ε.** με έδρα το Σχηματάρι που μας πρόσφεραν τα πλακάκια για τις τουαλέτες, καθώς και όλους τους χωριανούς και φίλους, για την **συνεχή και μεγάλη βοήθεια που προσφέρουν**, για τούτα τα μεγάλα έργα που γίνονται στο χωριό μας.

Όταν αυτά ολοκληρωθούν με την βοήθεια του Θεού, θα είμαστε **όλοι περήφανοι**, που ο καθένας από μας θα έχουμε βάλει από ένα μικρό λιθαράκι για την ολοκλήρωσή τους.

Ας συνεχίσουμε με όποιες δυνατότητες έχει ο κάθε ένας από εμάς για να τα ολοκληρώσουμε.

Ευχόμαστε σε όλους μέσα από την καρδιά μας **Χρόνια Πολλά** για τις Άγιες Μέρες που έρχονται και το 2012 να είναι η αφετηρία για το φως στο τούνελ που όλοι μας προσδοκούμε.

Με τιμή
Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Πέθανε στο Ζαπάντι Αγρινίου ο **Παναγιώτης Ανδρ. Μπακοδήμος**.

• Πέθανε στην Αθήνα ο **Πολύζος Σταύρος**. Στους οικειούς θερμά συλλυπητήρια.

ΓΑΜΟΙ

• Παντρεύτηκαν στο Σχηματάρι Βοιωτίας ο **Βασίλειος Μπαμπάτσικος** του Παναγιώτη με την **Ευαγγελία Χαρίση**.

Στους νέονυμφους ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. **Σβεντζούρη Ειρήνη** του Αναστασίου Νοσηλευτικής Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

2. **Σαλαγιάννης Βασίλειος** του Αλεξάνδρου Γυμναστική Ακαδημία Τ.Ε.Φ.Α Κομοτηνής. Το Δ.Σ. του Συλλόγου εύχεται σε όλα τα παιδιά καλή φοίτηση.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Παπαδοπούλου - Τζίμα Γιαν.....	10€
Μαγγόγιας Δημήτρης	40€
Ζωγράφος Γιώργος.....	30€
Φωτιάδη Πάτρα	10€
Μαργώνη Σταυρούλα	25€
Μαστρογιαννόπουλου Μαρία	25€
Καλογερογιάννη Ουρανία	20€
Σωτηρίου-Καραγεώργου Αγγελική.....	20€
Ιωάννου Χαράλαμπος	20€
Κόγιας Παναγιώτης	100€

Έστειλες τη συνδρομή σου;

Αγαπητοί μου χωριανοί
Είμαι ο «ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ ΣΑΣ»
Εγώ που κάθε τρίμηνο
Μπαίνω στο σπιτικό σας.

Έχω καρδιά έχω ψυχή
Κι ας είμαι εφημερίδα
Μου στέλνετε τις γνώμες σας
Σας στέλνω την ελπίδα.

Πιστεύω ότι με έχετε
Μέσα εις την ψυχή σας
Γι' αυτό κι εγώ τι σας ζητώ:
Μόνο την συνδρομή σας.

Τα έξοδα είναι πολλά
Και το κοινό μεγάλο
Κι αν δεν με βοηθήσετε
Δεν θα αντέξω άλλο.

Μόνο σε σας στηρίζομαι
Και πρέπει να συνεχίσω
Και το Τροβατιανό κοινό
Με ελπίδες να γεμίσω.

Αγαπητοί συγχωριανοί,
Οι εποχές που διανύουμε είναι
δύσκολες.
Για να συνεχίσουμε να εκδίδουμε
την εφημερίδα μας πρέπει να υπάρχουν
και τα αντίστοιχα έσοδα απ' τις συνδρομές.
Γι' αυτό όσοι θέλετε να πληρώσετε
τη συνδρομή σας, υπάρχει λογαριασμός
στο όνομα του Πολιτιστικού Συλλόγου
Τροβάτου στην τράπεζα EUROBANK
με αριθμό: 0026-0146-73-0101584374

Όσοι δεν διευκολύνετε να βάλετε χρήματα δια μέσου της τράπεζας παρακαλούμε πολύ να επικοινωνήσετε με τον ταμία του Συλλόγου ή με οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ. Στη δεύτερη σελίδα της εφημερίδας «ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ» υπάρχουν όλες οι πληροφορίες που χρειάζεστε για να επικοινωνήσετε με τα μέλη του Συλλόγου. Επισκεφτήτε την ιστοσελίδα του πανέμορφου χωριού μας στην διεύθυνση: www.e-trovato.gr και στείλτε μας τα μηνύματά σας.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος στηρίζεται μόνο στη συνδρομή σας.

ΜΑΡΓΩΝΗΣ Ν. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ Π.Δ.Σ.Π.Ε.
ΑΡΙΘ. ΑΔΕΙΑΣ 26248 Α' ΤΑΞΗΣ

ΑΣΤΑΚΟΣ - ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ Τηλ.: 2646041644 ΓΡΑΦΕΙΟ
Κιν.: 697 2819357 Τηλ.: 2646042359 ΣΠΠΤ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ SERVICE

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΧΡ. ΚΑΛΛΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΘΗΒΩΝ - ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ (όμοιων Sprider Stores)
ΘΗΒΑ - ΤΗΛ. 22620 26448 FAX: 22620 28044
ΚΙΝ. 6977 713221

ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Φορτωτάκι ειδικά για μικρούς χώρους
Καθαρισμός: Στάβλους - Ποιμνιστάσια
Μπαζώματα Πολυκατοικιών & Περιβόλια
Κήπους - Θερμοκηπίων.

Τηλ. οικ. 24910 93315
Κιν.: 697 4875954 - 697 4772149

ΔΙΛΟΦΟ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

ΨΑΡΡΑΚΟΥ Κ. ΜΑΡΙΑ

Ψυχολόγος - Ψυχοθεραπεύτρια

Πτυχιούχος Παντείου Πανεπιστημίου & κάτοχος
MASTER Εργαστηριακής του UCL Βελγίου

Συμβουλευτική
Υποστήριξη Γονέων

Ψυχοθεραπεία
Παιδιών & Εφήβων

Τηλ. Επ.κ.: 6948 595 973 - email: mpsarrakou@gmail.com

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

4ο χλμ. ΑΓΡΙΝΙΟΥ - ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ
(κόμβος Νεάπολης) **Μ. ΧΩΡΑΣ**
τηλ. 26410 - 54844 κιν. 6946 456077

ΦΑΝΟΠΟΪΑ - ΒΑΦΕΣ ΦΟΥΡΝΟΥ

Α/ΦΟΙ ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ

ΕΛΑΙΩΝΑΣ ΘΗΒΩΝ

Τηλ.: 22620 71945 6972071396

ΤΑ ΚΑΛΥΒΙΑ – ΚΟΝΑΚΙΑ ΤΩΝ ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΩΝ

Απόσπασμα από το βιβλίο «**ΤΟ ΤΡΟΒΑΤΟ ΑΓΡΑΦΩΝ**» του Παν. Σαλαγιάννη
Μια ζωή στον δρόμο, μια ζωή ταξίδι.
Να μην ριζώνουν πουθενά.
Με σκεπή τον ουρανό και συντροφιά τα άστρα.
Ερωτευμένοι με τη φύση. Ελεύτεροι και ανυπότακτοι.

Αυτοί είναι οι Σαρακατσάνοι.

Νομάδες κτηνοτρόφοι, χωρίς δική τους γη και μόνιμη κατοικία παλαιότερα.

Για να φτιάξουν το καλύβι τους πρώτα πρώτα έκαναν την επιλογή του μέρους. Διάλεγαν ένα μέρος **προσήλιο** και **απάγκιο** και εκεί έστηναν το καλύβι τους. Τα καλύβια ήταν καμωμένα από μακριά και ευλύγιστα λούρα δέντρων. Έκοβαν τα κατάλληλα ξύλα από το δάσος και έφτιαχναν τα περίκεντρα, τα κυκλικά καλύβια τους, το ένα συνήθως κοντά στο άλλο, για να προστατεύονται από τους αέριδες του χειμώνα. Ο τρόπος κατασκευής τους δεν ήταν και τόσο εύκολος. Πρώτα διάλεγαν ένα ισόπεδο μέρος και ύστερα κάρφωναν ένα πάσσαλο εκεί που ήθελαν το κέντρο της καλύβας και με ένα σχοινί το οποίο έδεναν στον πάσσαλο διέγραφαν κύκλο χαράζοντας τη γη με ένα ξύλο ή μπηχτώντας μικρά παλούκια. Το μήκος του σχοινού αντιστοιχούσε με την ακτίνα του κύκλου και αυτό προσδιόριζε το μέγεθος του καλυβιού. Έπειτα έστηναν τον σκελετό της καλύβας. Έκοβαν **ειδικά λούρα**, μακρόστενα χλωρά ξύλα, «**τα μπηχτάρια**» ή «**κατσουλόστυλα**», που τα έμπηγαν κάθετα και βαθιά στο έδαφος και σε στρογγυλό σχήμα πάνω στον κύκλο που είχαν χαράξει. Τα μπηχτάρια τοποθετούνταν σε απόσταση περί τα τριάντα εκατοστά μεταξύ τους. Τα ξύλα αυτά που ήταν ευλύγιστα, και χλωρά, τα ένωναν στην κορυφή. Όταν όμως ήθελαν την καλύβια να είναι μεγάλη, τότε δεν έδεναν τα μπηχτάρια στην κορυφή αλλά έκαναν με άλλα λούρα την κατσούλα, ει-

δική κατασκευή, που την πρόσδεσαν πάνω στα μπηχτάρια. Η όλη κατασκευή αποτελούσε το θολοειδές μέρος της καλύβας, το οποίο ώσπου να τελειώσει η διαδικασία σκεπάσματός της, το στήριζαν σε μια μεγάλη φούρκα που τοποθετούσαν στο κέντρο του σκελετού. Το σκελετό αυτό των κάθετων ξύλων τον έδεναν, τον περιέζωναν οριζόντια με ευέλικτα λούρα που η μεταξύ τους απόσταση ήταν μικρή ώστε να συγκρατούν και να μην επιτρέπουν στο «**σάλωμα**» δηλ. στα υλικά με τα οποία θα σκέπαζαν το καλύβι να πέφτει στο εσωτερικό του. Αυτά ήταν τα «**χαρτώματα**» ή τα λεγόμενα και «**χαρτόλουρα**» που ήταν πιο λιανά από τα μπηχτάρια. Το δέσιμο των χαρτωμάτων γινόταν συνήθως με βεργούλες από σχοινό ή λυγαριά. Στη συνέχεια όταν τελείωνε ο σκελετός έκοβαν **καλάμια**, **βρίζα**, και **χόρτα ψιλά** ή πήγαιναν σε μέρη βαρκά και έκοβαν **θούρλα**. Με τον **κερεστέ**, αυτό δηλ. με τα υλικά αυτά σκέπαζαν την καλύβια. Ο κερεστές αυτός λεγόταν και σάλωμα. Έβαζαν πρώτα επάνω στο σκελετό καλάμια κάπως αραιά σαν αστάρι για να συγκρατούν τα άλλα υλικά. Ύστερα τοποθετούσαν περιφερειακά μια στρώση από τα υπόλοιπα υλικά, έβαζαν πάνω ένα λούρο, που συνήθως τον έλεγαν λουστάρι (ζωστάρι), για να συγκρατεί από το εξωτερικό μέρος τα υλικά αυτά, και έδεναν

το ζουστάρι, δηλ. τον εξωτερικό λούρο, «χαρτώματα» δηλ. τα λούρα που είχαν βάλει εσωτερικά στο σκελετό ή και με τα κάθετα μπηχτάρια. Το δέσιμο των λούρων γινόταν συνήθως με βέργες **λυγαριάς ή καναπίτσας** που ήταν εύκαμπτες και αντοχής και στρίβονταν χωρίς να σπάνε.

Το σκέπασμα της καλύβας απαιτούσε μαεστρία και ήθελε μεγάλη προσοχή, γιατί αν δεν τοποθετούνταν τα υλικά δασιά και κατάλληλα και δεν δένονταν όπως έπρεπε, τότε δεν ήταν δυνατό να αντέξουν στο δυνατό φύσημα του αέρα και η καλύβια θα ξεσκεπάζονταν. Ακόμη, αν δε δένονταν κατάλληλα τα υλικά, ώστε να εξασφαλίζουν στεγανότητα, υπήρχε κίνδυνος το καλύβι να «**βάζει**» νερό, να «**στάζει**», όπως έλεγαν οι Σαρακατσάνοι. Το άνοιγμα της καλύβας, που λεγόταν **ρούγα** –από την αρχαία ομηρική λέξη **ρωξ**, που σημαίνει πέρασμα- το άφηναν συνήθως προς τα νότια και σπάνια προς την ανατολή.

Έκλειναν δε τη ρούγα το χειμώνα με τη λεγόμενη **λισιά**, δηλαδή ένα πορτοφυλλο, που ήταν μια κατασκευή με ξύλινο σκελετό και υλικά με τα οποία έφτιαχναν και τα καλύβια.

Όταν τελείωνε το σκέπασμα της καλύβας το-

ποθετούσαν στην κορυφή της ένα σταυρό, συνήθως από **σπαράγγια ή καλάμι** αλλά και από άλλα υλικά, γιατί πίστευαν ότι τα «**αερικά**» και τα «**κακά**» πνεύματα φοβούνται το σταυρό και δεν πλησιάζουν στο καλύβι. Επίσης, γύρω-γύρω από την καλύβια «έκοβαν» με το τσαπί ένα μικρό αυλάκι, για να μην μπαίνει νερό στο εσωτερικό της καλύβας, όταν έβρεχε.

Όταν τελείωναν οι εργασίες αυτές, καθάριζαν το εσωτερικό της καλύβας και το έχριζαν με λάσπη. Στο κέντρο του έφτιαχναν τη «**στιά**» (**εστία**). Τη λεγόμενη **γωνιά (γωνιά)**, δηλαδή το μέρος που θα άναβαν τη φωτιά. Θυμάμαι ότι γύρω από τη φωτιά που ανάβαμε στην καλύβια περνούσαμε εμείς τα παιδιά πολλές ώρες καθισμένα «καταή» και συζητώντας με τους γονείς μας. Και αισθανόμασταν ευτυχισμένα. Και τώρα που μεγάλωσα σκέπτομαι πως πράγματι **ένα καλύβι έχει και αυτό τόσο χώρο για ευτυχία όσο και ένα τεράστιο παλάτι**.

Πολλές φορές στο εσωτερικό της καλύβας έβαζαν και κάποια φούρκα, για να κρατά πιο στέρεο το καλύβι, όταν επικρατούσαν ισχυροί αέριδες.

Όπως μπορούμε να καταλάβουμε, οι καλύβες κινδύνευαν όχι μόνο από τους αέριδες, αλλά και από τη φωτιά, γιατί τα υλικά κατασκευής τους ήταν ιδιαίτερα εύφλεκτα.

Η καλύβια στο εσωτερικό της ήταν ζεστή. Ωστόσο, θα πρέπει εδώ να προσθέσω, για όσους δεν ξέρουν, ότι η καλύβια **δεν είχε καπνοδόχο**, για να φεύγει ο καπνός από τη φωτιά, που έκαιγε βέβαια με ξύλα. Ο καπνός θα έπρεπε να φύγει μόνο από την πόρτα. Όταν μάλιστα έξω επικρατούσαν δύσκολες καιρικές συνθήκες και η νοικοκυρά ήταν υποχρεωμένη να βράσει το φαγητό μέσα στην καλύβια ή και να ψήσει ψωμί, τότε το εσωτερικό της καλύβας μεταβαλλόταν σε θάλαμο πυκνού καπνού και κινδυνεύαμε από ασφυξία. Τρίβαμε τα μάτια μας, που κοκκίνιζαν και μας έτσουζαν.

Θυμάμαι ακόμα που ένα μου έλεγε: «**θα στραβώθουμε, παιδάκια μ'**» και μας έπαιρνε και μας πήγαινε προς την πόρτα.

Όσπου, βέβαια, να φτιάξουν τα καλύβια τους οι Σαρακατσάνοι έμεναν στις τέντες τους.

Λίγο πιο μακριά από την αχυρένια καλύβια, ώστε να παρέχεται ασφάλεια από τη φωτιά, οι Σαρακατσάνοι διάλεγαν ένα μέρος απάνεμο (απάγκιο) και έφτιαχναν την **εξωτερική γωνιά**. Σ' αυτή άναβαν φωτιά με ξερά ξύλα που προμηθεύονταν σε αφθονία από το δάσος και έψηναν τα φαγητά. Όταν τα ξερά ξύλα έκαναν θράκα, έβαζαν επάνω την πυροστιά και πάνω της το ταψί, το οποίο σέπαζαν με τη **γάστρα**, πάνω στην οποία, βέβαια, είχαν τοποθετήσει αρκετά αναμμένα κάρβουνα που συγκρατιούνταν με τη στεφάνη της γάστρας. Οι Σαρακατσάνοι χρησιμοποιούσαν πολύ τη γάστρα και γι' αυτό σπάνια έφτιαχναν φούρνους. Στη γάστρα έψηναν οι γυναίκες το ψωμί, την πίτα, τις κολούρες για το γάμο, αλλά και οποιοδήποτε φαγητό γινόταν στο ταψί. Το ψήσιμο στη γάστρα απαιτούσε προσοχή και εμπειρία, γιατί εύκολα ήταν δυνατό να «**αρπάξουν**» τα φαγητά ή το ψωμί και να καούν. Γι' αυτό και η νοικοκυρά που έψηνε το φαγητό ή το ψωμί καθόταν εκεί κοντά και με το **ξυθάλι** σήκωνε κάθε λίγο τη γάστρα και παρατηρούσε αν το ψήσιμο γινόταν κανονικά. Τα άλλα φαγητά, τα βραστά, τα παρασκεύαζαν στο **κακάβι**.

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΤΑΒΕΡΝΑ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΚΟΥΤΣΟΛΑΜΠΡΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ
Τροβάτο Ευρυτανίας
Τηλ: 24450 31805, 6974945254

Τεχνική Κατασκευαστική
ΑΦΟΙ ΚΟΚΚΑΛΗ
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ & ΜΕΖΟΝΕΤΕΣ

Σχηματάρη • Τηλ.: 22620 59919 • Κιν.: 6973791512

ΕΠΙΝ Πρατήριο Υγρών Καυσίμων
Αφοί Κων/νου ΚΟΚΚΑΛΗ

• Εμπόριο Λιπαντικών • Πλυντήριο Αυτοκινήτων
• Πετρέλαιο Θέρμανσης (Διανομή κατ' οίκον)

Το Χιλ. Περιφερειακής οδού Σχηματάρη - Θηβών - Τηλ.: 22620 59919 - Fax: 22620 59920

Ο ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΟΒΑΤΟ

Γράφει ο Παναγιώτης Β. Σαλαγιάννης

Οι Τροβατιανοί μπορούν να καυχούνται, γιατί στο Τροβάτο χτυπούσε η καρδιά της πνευματικής Ελλάδας τον **Αύγουστο - Σεπτέμβριο 1944**. Εκεί είχε εγκατασταθεί το Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Καρπενησίου - Στερεάς Ελλάδας και εκεί ολοκληρώθηκε η συγγραφή του Αναγνωστικού **ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ**, για την Ε' και ΣΤ' τάξη του Δημοτικού.

Μεταξύ των μεγάλων παιδαγωγών που δίδαξαν στο **Παιδαγωγικό Φροντιστήριο** ξεχωριστή θέση κατέχει ο **Μιχάλης Παπαμαύρος**, ένας από τους μεγαλύτερους Παιδαγωγούς του 20ου αιώνα. Αλλά ποιος ήταν ο Μιχάλης Παπαμαύρος και ποια ήταν η σχέση του με το Τροβάτο;

Διαγραμματικά η πορεία της ζωής του και η σχέση του με το Τροβάτο ήταν η εξής:

Γεννήθηκε στη **Βολισσό** της Χίου, το 1893. Εκεί τέλειωσε και το Γυμνάσιο με Άριστα. Το 1913 έφυγε με υποτροφία για τη Γερμανία. Γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της Λένας και παράλληλα στην «Παιδαγωγική Σχολή». Πήρε: Δίπλωμα Παιδαγωγικής από το Πανεπιστήμιο της Λένας, Διδακτορικό Φιλοσοφίας από το Πανεπιστήμιο της Λειψίας και Διδακτορικό αρχαίας φιλοσοφίας από το Πανεπιστήμιο Βερολίνου.

Το 1923 επιστρέφει στην Ελλάδα και διορίζεται υποδιευθυντής (με διευθυντή τον Αλέξ. Δελημούζο) στο Μαράσλειο Διδασκαλείο και δίδαξε Γενική και Ειδική Διδακτική. Ήταν δημοτικιστής και οπαδός του «Σχολείου Εργασίας». Παράλληλα διδάσκει και στην Παιδαγωγική Ακαδημία του Δ. Γληνού. Ήταν, φυσικά, ενταγμένος στις τάξεις του Εκπαιδευτικού Ομίλου. Το 1926 με τα γνωστά «Μαρασλειακά» παύτηκε από το Μαράσλειο Διδασκαλείο. Το 1928 διορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας Δ/ντής του Διδασκαλείου Λαμίας. Το Μάιο του 1933, παύεται από το «Εθνικό Συμβούλιο», μετά από αστειές κατηγορίες για αθεϊσμό και δημοτικισμό.

Το 1943, με πρόσκληση του Γληνού, έφυγε για την Ελεύθερη Ελλάδα (Ε.Α.Μ). Στις 14 Μάρτη του 1944 στις Κορυχάδες συνέρχεται το Εθνικό Συμβούλιο και εκλέγονται αντιπρόσωποι απ' όλη την Ελλάδα. Ο Μιχάλης Παπαμαύρος εκλέγεται αντιπρόσωπος Χίου στην Εθνοσυνέλευση. Τότε ιδρύεται και η Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης (Π.Ε.Ε.Α). Όταν, στις 8-6-1944, ιδρύθηκαν τα δύο Παιδαγωγικά Φροντιστήρια, του Καρπενησίου και της Τύρνας, ο **Μιχάλης Παπαμαύρος** και ο **Κ. Σωτηρίου** ορίστηκαν συνδιευθυντές στο πρώτο και η **Ρόζα Ιμβριώτη** ως διευθύντρια του δεύτερου. Και τα δύο πλαισιώθηκαν από πεπειραμένους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων. Στα εγκαίνια του Παιδαγωγικού Φροντιστηρίου (αρχές Ιούλη 1944) μίλησε ο Μ.Π. Τον Ιούλιο 1944 στο χωριό Λάσπη έγινε Πανελλαδική Διάσκεψη των Εκπαιδευτικών (100 δάσκαλοι και πολλοί καθηγητές από διάφορες εκπαιδευτικές περιφέρειες). Εκεί ο Μ. Π., ενώ μιλούσε, έμαθε από σημείωμα που του άφησαν πάνω στο τραπέζι ότι ο αγαπημένος του Γιαννάκης, πέθανε στην Αθήνα από φυματίωση.

Στις 6 Αυγούστου 1944 έγινε η μεγάλη επιδρομή των Γερμανών εναντίον του Καρπενησίου, σε μια προσπάθεια της γερμανικής διοίκησης να χτυπήσει στην καρδιά του το ελληνικό αντάρτικο. **Τότε και η Παιδαγωγική Ακαδημία μεταφέρθηκε στο Τροβάτο και στεγάστηκε στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου.** Ο Μιχάλης Παπαμαύρος περιγράφει τη φυγή από το Καρπενήσι, το φτάσιμο στο Τροβάτο και τη στέγαση της Παιδαγωγικής Ακαδημίας στην εκκλησία:

«... Ακολουθήσαμε το δρόμο μας προς τ' Άγραφα, βαδίζοντας σε απότομες πλαγιές βουνών, σε καταικτόδρομους, που έμοιαζαν με μυρμηγκόδρομους... Τέλος, φτάσαμε στο χωριό Τροβάτο, υψόμετρο 1.200 μέτρα...»

Και συνεχίζει ο Μιχάλης Παπαμαύρος:

«Μέσα στην εκκλησία του Κάτω Μαχαλά του Τροβάτου στεγάστηκε τώρα η Παιδαγωγική Ακαδημία των βουνών. Είμαστε το Κρυφό Σχολείο του Αγώνα. Μέσα στην εκκλησία αυτή συνεχίσαμε τη διδασκαλία μας. Σ' αυτή γίνονταν με τα παιδιά του χωριού και υποδειγματικές και δοκιμαστικές διδασκαλίες όλων των μαθημάτων. Η διδασκαλία ήταν μουσικολογία...».

Το Μιχάλη Παπαμαύρο και τον Κώστα Σωτηρίου, τις δύο αυτές χαρισματικές προσωπικότητες, που ήταν και οι συνδιευθυντές και στυλοβάτες του Παιδαγωγικού Φροντιστηρίου, οι Τροβατιανοί τους αγαπούσαν πολύ. Κάθε απόγευμα μετά τα μαθήματα οι Τροβατιανοί μαζεύονταν στην πλατεία του χωριού, μπροστά στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου, για να τους ακούσουν. Ο Μιχάλης Παπαμαύρος, με τη γλυκιά και επιβλητική του φωνή, απαντούσε σε πλήθος ερωτήσεων, που του υπέβαλαν οι Τροβατιανοί και είχαν σχέση με τα παιδιά τους. Ο ίδιος με απλά λόγια έδινε πολύτιμες παιδαγωγικές συμβουλές και οι Τροβατιανοί τον άκουγαν με πολλή προσοχή. Το αξιοπερίεργο ήταν ότι στο ακροατήριο του Μιχάλη Παπαμαύρου και του Κώστα Σωτηρίου στο προαύλιο του Αγίου Δημητρίου δεν ήταν μόνο άντρες αλλά και γυναίκες, πράγμα αξιοπερίεργο για το Τροβάτο, γιατί οι γυναίκες δεν έβγαιναν εύκολα από το σπίτι.

Και σαν έπεφτε το βράδυ, τότε το προαύλιο του Αγίου Δημητρίου μεταβαλλόταν σε μια τεράστια θεατρική σκηνή, σε μια κυψέλη πνευματική και σε μια τεράστια εστία ψυχαγωγίας. Εκεί παρουσιάζονταν από τους σπουδαστές του Παιδαγωγικού Φροντιστηρίου θεατρικά έργα, σκετες ποικίλου περιεχομένου και γίνονταν απαγγελίες ποιημάτων. Το συντονισμό όλων αυτών είχε ο Μιχάλης Παπαμαύρος.

Ο Μιχάλης Παπαμαύρος δίδαξε στο Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Τροβάτου Γενική Παιδαγωγική και Ειδική Διδακτική. Κατά κοινή ομολογία ήταν ο εκπαιδευτικός που μάγευε τους μαθητές του. Δίδασκε από στήθους. Δε χρησιμοποιούσε σημειώσεις και αυτό αποδεικνύει ότι κάτεχε σε βάθος το αντικείμενο διδασκαλίας του. Με τους μαθητές του Φροντιστηρίου ήταν φίλος και περνούσε ώρες μαζί τους και εκτός των ωρών διδασκαλίας. Χαρακτηριστικό του γνώρισμα το πάθος για την Παιδεία και η αγάπη για τα παιδιά.

Ο Μιχάλης Παπαμαύρος συνδέεται με το Τροβάτο όχι μόνο γιατί υπήρξε ένας από τους κορυφαίους Παιδαγωγούς που δίδαξαν στο Φροντιστήριο, αλλά και γιατί μετά την ορκωμοσία των Διδασκάλων (10 Σεπτεμβρίου 1944), ενώ το διδακτικό προσωπικό και οι νέοι δάσκαλοι έφυγαν, αυτός έμεινε για λίγες μέρες στο Τροβάτο, μαζί με το Χάρη Σακελλαρίου για ένα τελευταίο «χτένισμα» των κειμένων του Αναγνωστικού «**ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ**», που στη συνέχεια τυπώθηκε στο Πετρίλο, στα τυπογραφεία του ΕΑΜ, σε πάνω από 100.000 αντίτυπα και μοιράστηκε, για πρώτη φορά στην ιστορία της Ελληνικής Εκπαίδευσης, δωρεάν, στα Ελληνόπουλα της Ελεύθερης Ελλάδας.

Οι Τροβατιανοί που γνώρισαν και άκουσαν το Μιχάλη Παπαμαύρο μιλούν με τα καλύτερα λόγια. Είχα ρωτήσει κάποτε τον **παπα-Γιώργη Νταλλή** ποια γνώμη είχε για το Μ. Π. και μου απάντησε ως εξής: «**Ήταν σπουδαίος δάσκαλος. Δε δίδασκε μόνο με το μυαλό του αλλά και με την καρδιά του. Τα λόγια**

του είχαν πάθος. Ήταν και πολύ καλός άνθρωπος. Καταδεκτικός και σεμνός. Να σκεφτείς ότι δεν καταδεχόταν να του φέρνουν οι μαθητές το συσσίτιο, αλλά έμπαινε κι αυτός στη σειρά για να το πάρει!».

Μετά την απελευθέρωση ο Μ. Π. επιστρέφοντας στην Αθήνα συλλαμβάνεται χωρίς ένταλμα ως «δωσίλογος!!!» και καταδικάζεται σε 6,5 χρόνια φυλάκιση ως κομμουνιστής και δημοτικιστής. Στο τέλος του 1945 εξορίζεται στη Γυάρο και το 1947 μεταφέρεται στις φυλακές Αίγινας, όπου γράφει και το Αναγνωστικό Γ' και Δ' τάξης: **ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ**. Στις 28 Ιουλίου 1952 μεταφέρεται στις φυλακές Αβέρωφ και στις 25 Αυγούστου αποφυλακίζεται. Ήταν έρμος, μόνος και πάμφτωχος. Ο γιος του Γιαννάκης, όπως προαναφέρθηκε, είχε πεθάνει από φυματίωση στην Κατοχή και την άνοιξη του 1952 πέθανε η γυναίκα του στον Ευαγγελισμό από καρκίνο.

Παρά τους διωγμούς, τις κακουχίες και τις κακοτυχίες, επειδή έπρεπε να βρει τρόπο να επιβιώσει, βρήκε την αντοχή και κυκλοφόρησε, το 1961, το σημαντικότερο έργο του: **ΣΥΣΤΗΜΑ ΝΕΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ** και πήγαινε ο ίδιος στα δημοτικά και το πουλούσε στους δασκάλους. Στο Αγρίνιο τον κατάγγειλαν στην Ασφάλεια για παραβίαση νομοθεσίας και για παράνομη έκδοση και διακίνηση εντύπων. Την ανάκριση ανέλαβε ο **Χρήστος Σαρτζετάκης**, ο αργότερα πρόεδρος της Δημοκρατίας. Τελικά, ο ταλαιπωρημένος από τις κακουχίες παιδαγωγός, κρίθηκε ένοχος και προφυλακίστηκε στις «Επανορθωτικές φυλακές Αγρινίου», γιατί δήθεν «επίδωκε δια βιαιών μέσων την ανατροπή του πολιτεύματος». Η δίκη έγινε στην Πάτρα, στις 29 Νοεμβρίου 1961. Η Απόφαση ήταν αθωωτική, αλλά ο Μ. Π. είχε μείνει 6,5 μήνες φυλακή και η περιπέτειά του αυτή, παρ' όλη την αίσια έκβασή της, στοίχισε πολύ στην υγεία του. Όταν αποφυλακίστηκε, προσπάθησε να ξανασυγκροτήσει τις δυνάμεις του. Ο οργανισμός του όμως ήταν εξασθενημένος από τις κακουχίες. Μετά από κρουολόγημα εισέρχεται ως άπορος στο Δημοτικό Νοσοκομείο Αθήνας (επί της Ακαδημίας), στις 18 Απριλίου. Η ένδειξη «άπορος» θα αποτελεί όνειδος για όσους τον έφεραν σ' αυτή την κατάσταση. Στις 26 Απριλίου 1963 ο φωτισμένος Παιδαγωγός πεθαίνει στο Δημοτικό Νοσοκομείο Αθήνας.

Κλείνοντας τη σύντομη αναφορά μου θέλω να επισημάνω και το εξής: **Ο Μιχάλης Παπαμαύρος καταδικάστηκε και φυλακίστηκε ως κομμουνιστής και άθεος.** Δεν ήταν όμως ούτε κομμουνιστής, ούτε άθεος. «Ανήκε στο χώρο της δημοκρατικής αριστεράς. Η πείρα του τον διδάξε ότι τίποτε δε βελτιώνεται στη ζωή των ανθρώπων, αν δεν αλλάξει το οικονομικό και πολιτικό σύστημα της κοινωνίας». Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ήταν σοσιαλιστής και ανήκε στη δημοκρατική αριστερά. Εξάλλου, δεν υπήρξε ποτέ μέλος του κομμουνιστικού κόμματος. Ο Δ. Γληνός είπε σε κάποια δική του: «**Ο Μιχάλης Παπαμαύρος δεν είναι κομμουνιστής, ούτε αθεϊστής. Σας το λέω εγώ που είμαι κομμουνιστής!**».

Με το θάνατό του η πατρίδα μας έχασε έναν σοφό παιδαγωγό, «έναν εραστή, έναν ζηλωτή και έναν ιεροφάντη της Παιδαγωγικής Επιστήμης». Έζησε σε ανώμαλες εποχές, τότε που η Ελλάδα σαν τον Κρόνο έτρωγε τα παιδιά της και μάλιστα τα φωτισμένα παιδιά της, που θα μπορούσαν να αλλάξουν τον προσανατολισμό της κοινωνίας μας.

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

ΚΟΥΤΣΟΛΑΜΠΡΟΣ Μ. ΒΑΣΙΛΗΣ

Τηλέφωνο: ...6972401634
Τροβάτο Αγράφων Ευρυτανίας

